

Folia Magazine

weekblad voor HvA en UvA

nr. 08 31/10/2012

**Brave meisjes,
falende jongens**
Werkt ons
onderwijs wel?

Terug naar Den Haag

Jet Bussemaker keert terug in de Haagse politiek. Als minister van Onderwijs gaat ze proberen te doen wat ze deed als rector van de HvA: in hoog tempo onderwijsvernieuwingen doorvoeren.

Welke erfenis laat ze achter? tekst Jeff Pinkster / foto Jet Bussemaker: Jan Maarten Hupkes / kaderfoto's Danny Schwarz

Het nieuws over de mogelijke val van het kabinet-Rutte verspreidde zich in maart van dit jaar als een lopend vuurtje door de zaal van Koninklijk Theater Carré. De door de Hogeschool van Amsterdam (HvA) georganiseerde onderwijsconferentie werd er zelfs even voor stilgelegd. Dat er zich voorlopig geen beter en mooier podium zou aandienen had Jet Bussemaker wel door. Dus vertelde ze de aanwezige docenten maar meteen zich geen zorgen te maken. 'Ik blijf. Zes maanden later zijn de kaarten opnieuw

geschud. Jet Bussemaker vertrekt naar Den Haag om minister van Onderwijs te worden in het kabinet-Rutte II. Zelf heeft Bussemaker het nieuws nog niet bevestigd, maar volgens Haagse ingewijden staat vast dat ze gaat. Ze keert terug op de plek die ze in 2010 als staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn & Sport verliet. Slechts anderhalf jaar lang zwaaide ze de scepter op de hogeschool.

EIGEN GEZICHT

'Ze heeft de HvA weer een eigen gezicht gegeven,' zegt Willem Baumfalk, voorzitter van

het Domein Maatschappij & Recht, die nauw samenwerkte met Bussemaker. Destijds zag hij de toegevoegde waarde van een aparte rector voor de hogeschool niet. 'De komst van Jet Bussemaker noemde ik een cadeautje waar ik niet om gevraagd had. Ik ben wel teruggekomen op het feit dat de HvA geen rector nodig heeft. Het was goed dat er in een periode waarin het hoger beroepsonderwijs flink onder vuur lag iemand de leiding nam. Dat heeft ze met verve gedaan,' vervolgt Baumfalk. 'Met de onderwijsagenda die zij heeft ingezet, heeft zij antwoorden geformuleerd op problemen die in het hele hogerberoepsonderwijs spelen. Maar ze is bepaald niet klaar, ze gaat veel te vroeg weg. Ik heb daar begrip voor, maar het blijft veel te vroeg.'

Jet Bussemaker (1961) trad 1 maart 2011 aan als rector van de HvA. In die functie was ze ook lid van het College van Bestuur van UvA en HvA. Als rector kreeg ze de expliciete opdracht het onderwijs en onderzoek aan de hogeschool naar een hoger plan te tillen. Maar ze zag het ook als haar taak de reputatie van het hbo in zijn geheel op te vijzelen, want die had een flinke deuk opgelopen na alle problemen rondom hogeschool Inholland.

Voortvarend ging ze te werk. Dat moest ook wel: ze werd geconfronteerd met een hoge studieuitval, te weinig studenten die binnen vier jaar hun bachelor halen en een te vrijblijvende onderwijscultuur. Een paar maanden na haar aantreden presenteerde ze tijdens de opening van het ho-

Sebas Veeke, voorzitter CMR

De Centrale Medezeggenschapsraad, de spreekbuis van medewerkers en studenten, noemt het vertrek van Bussemaker een adering voor de Hogeschool en Amsterdam. 'We balen als medezeggenschapsraad van de vele bestuurlijke wissels aan de UvA-HvA. Vorig jaar stapte Karel van der Toorn als voorzitter van het College van Bestuur op, en nu Bussemaker, terwijl ze er net zit,' aldus voorzitter Sebas Veeke.

Persoonlijk denkt Veeke dat Bussemaker een goede minister kan worden. 'Jet weet inmiddels hoe

het eraan toegaat bij hogescholen en universiteiten, ze heeft heel veel dossierkennis en gaat altijd in op de inhoud.' In de anderhalf jaar dat ze rector is geweest heeft ze volgens Veeke de HvA weer een gezicht gegeven. Met haar vertrekt vreest de student informatica dat de hogeschool afdwaalt van de koers die is ingezet. 'Jet heeft een tienpuntenplan voor beter onderwijs ingevoerd. Daarvan kun je zeggen: iedereen is voor beter onderwijs, maar Jet gaf daar concreet invulling aan. Ze voerde verbeteringen door, het is alleen nog lang niet klaar.'

geschooljaar haar verbeterprogramma: *Creating Tomorrow*. Het plan werd in tien verbeterpunten samengevat en moest voor elke docent en medewerker leidend worden in het handelen.

Jacomine Ravensbergen, voorzitter van het Domein Bewegen, Sport & Voeding, is vol lof over de manier waarop Bussemaker de boel opschudde. 'Toen zij binnenkwam hadden we net het hele Inholland-schandaal gehad. Zij heeft dat heel handig aangegrepen om de kwaliteit van het bacheloronderwijs te verbeteren. Jet is heel hands-on, ze weet visie om te zetten in daden. Daardoor daalt ze weleens af tot het niveau waarop onze managers opereren. Dat is wel fijn, vind ik zelf. Dan gebeurt er tenminste wat.' De verbeterplannen werden volgens Ravensbergen in een ongekend hoog tempo doorgevoerd. Het volgens de domeinvoorzitter juiste ritme werd niet door alle collega's even goed gewaardeerd. 'Ik hoop niet dat men nu gaat denken: Jet is weg, we kunnen achteroverleunen. Dat tempo van Jet zou ik er graag inhouden.'

HOOG TEMPO

Het tempo hield Bussemaker bewust hoog. Net als andere hogescholen en universiteiten heeft de HvA afspraken moeten maken over de prestaties die er de komende vijf jaar geleverd zullen worden. Met consequenties: zeven procent van de totale overheidsfinanciering gaat uiteindelijk afhangen van de prestaties op het gebied van studiesucces, kwaliteit van het onderwijs en het niveau van de docenten.

Een greep uit de afspraken: het aantal studenten dat na het eerste studiejaar in vier jaar afstudeert moet over vijf jaar met 10 procent zijn gestegen tot 70 procent; eerstejaarsstudenten zijn voortaan verplicht minimaal 50 van de 60 studiepunten te halen, dat waren er 40; de HvA richt zich nadrukkelijker op de Amsterdamse arbeidsmarkt; en binnen drie jaar moet ruim zeventig procent van de docenten beschikken over een masterdiploma, een stijging van 8 procent. De aanpak oogstte ook buiten de HvA lof, zo blijkt uit de beoordeling van de Reviewcommissie voor Hoger Onderwijs en Onderzoek. De onafhankelijke commissie werd door de overheid ingesteld om de prestatieafspraken van hogescholen en universiteiten afzonderlijk te beoordelen. De plannen van de HvA waren zo

goed, dat ze wat betreft de commissie beloond moesten worden met extra geld.

‘Jet Bussemaker heeft een heel goed gevoel voor hoofd- en bijzaken en is goed in staat anderen verantwoordelijkheden te geven,’ zegt Karel van der Toorn, voormalig voorzitter van het College van Bestuur van UvA-HvA en nauw betrokken bij de aanstelling van de rector in 2011, over haar bestuurstijl. ‘Ze is erop uit anderen beter te laten presteren, dat is precies wat je moet kunnen als bestuurder.’ Dat Bussemaker vertrekt begrijpt Van der Toorn wel. ‘Iemand die zo veel kan en het zo goed doet: ik kan me voorstellen dat het land daar ook veel behoefte aan heeft. In de korte tijd dat zij er zit heeft ze ongelooflijk veel goed werk gedaan. Vooral maatregelen om kwaliteit en onderwijs te verbeteren, maar er is nog een lange weg te gaan. En ze is nog niet eens halverwege haar benoeming.’

Het is de voornaamste kritiek op het vertrek van Bussemaker. Ze is nog geen twee jaar bezig en heeft weliswaar flink wat plannen gemaakt, maar wat heeft ze objectief nu eigenlijk bereikt? Afgemeten naar de jaarlijkse *Keuzegids HBO*, waarin hogescholen onderling worden vergeleken, is het onder leiding van Bussemaker alleen maar slechter gegaan. De HvA scoort

Michiel Stapper, voorzitter studentenbond Asva

In de korte tijd dat Michiel Stapper voorzitter is van studentenbond Asva heeft hij goede ervaringen gehad met Jet Bussemaker. Ze is volgens hem een bestuurster die luistert en niet om de ‘hete soep’ heen draait. ‘Zij heeft van de HvA werkelijk een instelling weten te maken in plaats van een verzameling van losse domeinen. Ze was echt het boegbeeld van de HvA.’ Volgens Stapper moet er daarom ook snel een nieuwe rector aangesteld worden. ‘Hoewel de UvA en de HvA officieel één instelling zijn verschillen ze ontzettend en heb-

ben ze ook andere bestuurlijke aandacht nodig.’ Een advies voor de nieuwe minister heeft Stapper ook al paraat. De studentenaantallen stijgen volgens de voorzitter al jaren, terwijl het budget voor onderwijs niet meegroeit. ‘Als wij in Nederland blijven bezuinigen op het hoger onderwijs gaat het mis. De marktwerking in de zorg is fataal geweest en dat zal het ook zijn in het onderwijs.’ De voorzitter zegt daarom te hopen dat Bussemaker de financiële ruimte krijgt om het onderwijs écht te verbeteren.

dit jaar een 5,4, vorig jaar was dat nog een 5,5. Volgens het hogeschoolbestuur kun je ook niet verwachten dat verbeterplannen een-twee-drie worden doorgevoerd.

Maar de plannen zijn er wel, die hoeven alleen maar uitgevoerd worden, zeggen anderen. Het vertrek van Bussemaker hoeft daarvoor geen probleem te zijn, meent Willem Baumfalk: ‘Persoonlijk denk ik dat Jet veel neuzen dezelfde kant op heeft weten te zetten. Daarmee is er geen discussie meer over de manier waarop de kwaliteit moet worden aangepakt de komende

jaren.’ Sterker, misschien heeft de hogeschool wel meer aan Jet Bussemaker in Den Haag. Als rector liep haar hogeschool met ruim 45.000 studenten tegen de grenzen van de groei aan. ‘Groter dan 50.000 studenten willen we niet worden,’ zei ze in mei van dit jaar tegenover *Folia*. ‘De dominante onderwijscultuur waarin groei centraal stond is niet meer het hoogste doel.’ Maar Bussemaker liep daarbij tegen het probleem aan dat hogescholen wettelijk geen studenten mogen weigeren. En daar is maar een oplossing voor: politiek Den Haag. ■■■

Astrid de Jager, docent en voormalig CMR-voorzitter

Als oud-voorzitter van de Centrale Medezeggenschapsraad was De Jager al snel onder de indruk van Bussemaker. Ze noemt haar een ‘uitzonderlijk bestuurster’, omdat ze beschikt over de vaardigheid snel te overzien wat er speelt binnen een organisatie en daar vervolgens beleid op weet af te stemmen. Het vertrek verbaast haar niet, kwalijk vindt De Jager het evenmin. ‘Als het kabinet niet was gevallen dan had ze hier nog jaren gezeten, dat is misschien onze pech als hogeschool. In

Den Haag kan ze echt het landsbelang dienen.’

De plannen van Bussemaker om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en het aantal studenten dat in vier jaar tijd afstudeert te verhogen staan volgens De Jager als een huis. ‘Daarom ben ik ook niet bang dat de verbeterplannen die zij heeft ingezet voor de hogeschool worden losgelaten als zij vertrekt. Bij het vinden van een opvolger geeft het tienpuntenplan voor beter onderwijs dat zij heeft opgesteld juist hele goede handvatten.’

Marriëte (Jet) Bussemaker (Capelle aan de IJssel, 1961)

Volgde het atheneum-B aan het Rijnlands Lyceum in Oegstgeest. Studeerde vervolgens politicologie aan de UvA, waar ze in 1993 promoveerde. Daarna werkte ze enige jaren als wetenschappelijk medewerker aan zowel de UvA als de VU. Ze was bijna tien jaar lid van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer, toen ze in 2007 staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn & Sport werd in het vierde kabinet-Balkenende. Daarna was ze korte tijd voorzitter van werkgeversorganisatie MOgroep, waarna ze toetrad tot het CvB van UvA en HvA. Bussemaker is getrouwd met psycholoog Garth Sylbing. Samen hebben ze een dochter.